

Вольвач Оксана Василівна

канд. геогр. наук, доцент

Плохотнюк Юлія Валеріївна

студент

Одеський державний екологічний університет

м. Одеса

АГРОЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ КАРТОПЛІ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Картопля – широко поширена сільськогосподарська культура. В світовому виробництві продукції рослинництва вона займає одне із перших місць. У раціоні населення України вона займає друге місце після хліба.

Різноманіття використання картоплі обумовлено її цінними якостями. Бульби містять білок високої якості, вітаміни та інші речовини, що роблять її виключно важливим продуктом харчування людини [1].

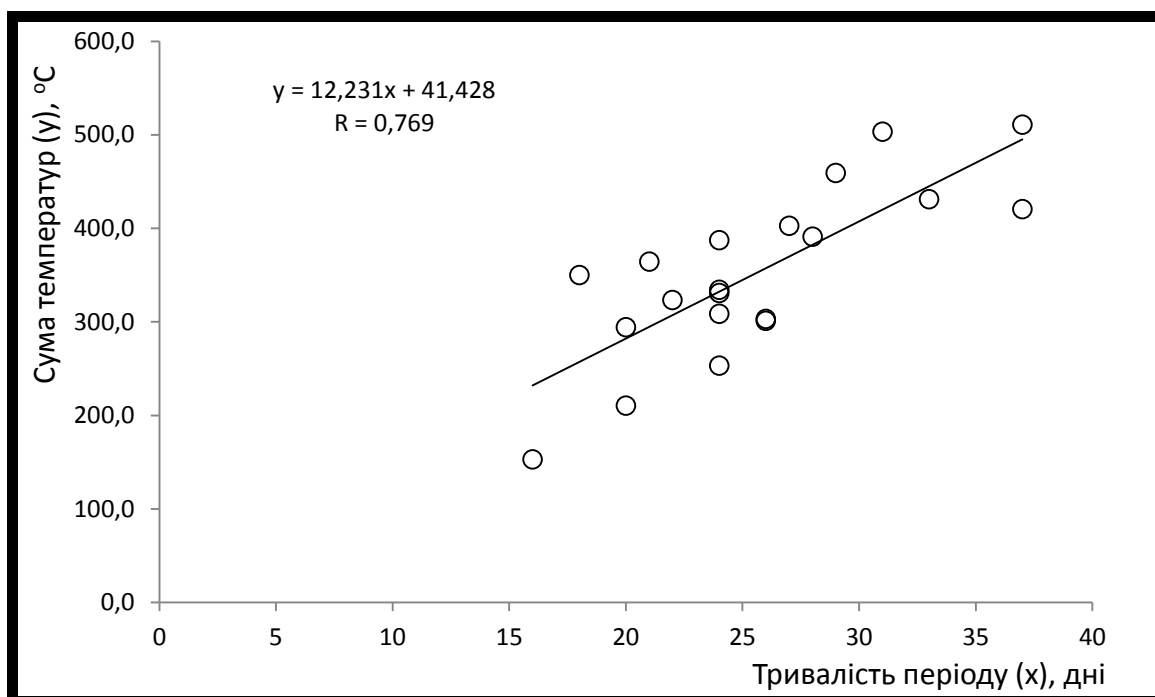
Сприятливі природно-кліматичні умови України дозволяють вирощувати картоплю практично на всій території України.

Житомирська область – область на півночі України, в межах Поліської низовини, на півдні в межах Придніпровської височини. Клімат Житомирської області помірно континентальний, з вологим літом та м'якою зимою. Середня температура січня $-5,7^{\circ}\text{C}$, липня $+18,9^{\circ}\text{C}$. Абсолютний мінімум $-35, -40^{\circ}\text{C}$, абсолютний максимум $+35, +40^{\circ}\text{C}$. Період з температурою більше $+10^{\circ}\text{C}$ становить 158 днів. Сума активних більше 10°C температур становить $2390\text{--}2520^{\circ}\text{C}$. Опадів на півночі випадає 600 мм, на півдні – 570 мм на рік, найбільше їх випадає влітку. Середня висота снігового покриву 20–30 см. Житомирська область належить до вологої, помірно теплої агрокліматичної зони [2].

Для оцінки агроекологічних умов вирощування картоплі використовувалися фенологічні дані по картоплі, метеорологічні дані про середню температуру, суму опадів, дефіцит вологості повітря та запаси продуктивної вологі в 20-ти та 50-ти сантиметрових орних шарах ґрунту за 1986–2005 роки.

Вегетаційний період картоплі складається з таких фаз розвитку: посадка - сходи, сходи – поява бокових пагонів, поява бокових пагонів – поява суцвіть, поява суцвіть – цвітіння, цвітіння – кінець цвітіння, кінець цвітіння – в’янення бадилля [3].

Для уточнення біологічного мінімуму в період сходи – поява суцвіть скористуємось методом найменших квадратів і розглянемо залежність між сумами активних температур і тривалістю міжфазного періоду. Ця залежність представлена на рис. 1.

**Рис. 1. Залежність між сумами додатних температур та тривалістю періоду
посадка – сходи картоплі в Житомирській області**

Джерело: авторські дослідження

Таким чином, біологічний мінімум картоплі на початку її розвитку (період посадка – сходи) становить у Житомирській області 12°C , сума ефективних температур вище біологічного мінімуму становить 41°C .

Проаналізувавши метеорологічні та агроекологічні умови вирощування картоплі в Житомирській області, ми можемо зробити наступні висновки: середня тривалість вегетаційного періоду картоплі від посадки до збору урожаю по фенологічним 20-річним даними склала 113 днів, найбільша

тривалість періоду спостерігалася в 1988 р. – 143 дні, найменша тривалість періоду спостерігалася в 1999 р. і склала 95 днів. У середньому посадка проводиться 29 квітня, а дата в'янення бадилля – 15 серпня.

Сума активних температур за період вегетації становить у середньому 1856 °С, найбільша сума активних температур становить 2472°С в 2002 р., найменша сума активних температур становить 1541°С в 1993 році.

Сума ефективних температур в середньому становить 1040°С, найбільша сума ефективних температур 1317°С в (2002 р.), а найменша сума ефективних температур дорівнює 869°С (1993 р.).

На досліджуваній території середня температура повітря за період вегетації складає – 16,3°С, найбільша – 18,2 °С (1999 р.), найменша температура повітря дорівнювала 11,5 °С (1998 р.).

Кількість опадів в середньому становить 242 мм, найбільша кількість випала в 1993 р. – 344 мм, найменша кількість в 1992 р. – 128 мм.

Фактичне вологоспоживання за вегетаційний період в середньому склало 262 мм, найбільша значення склало – 357 мм (1993 р.), найменше 153 мм (1999 р.). Сума дефіцитів вологості повітря в середньому за вегетаційний період картоплі становить 676 мб.

Фактична урожайність в середньому за 20-річний період складає 117 ц/га, мінімальна урожайність спостерігається у 1998 р. та становить 43 ц/га, максимальний урожай картоплі в області був отриманий в 2002 р., він складає 187 ц/га.

В цілому умови для росту і розвитку картоплі Житомирської області можна вважати сприятливими.

Бібліографічний список

1. Картофель / Под ред. Н.С. Бацанова. – М. : Колос, 1970. – 376 с.
2. Костриця М.Ю. Географія Житомирської області / М.Ю. Костриця. – Ж. : «Житомирський вісник», 1993. – 198 с.
3. Теслюк П.С. Продовольственный картофель / П.С. Теслюк. - К. : Урожай, 1980. – 200 с.